

«Ερωφίλη»

του Γεώργιου Χορτάτση από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κρήτης.

Σκηνοθεσία, δραματουργική προσαρμογή: Βασίλης Νικολαΐδης. **Σκηνικά-κοστούμια:** Νίκος Σαριδάκης. **Μουσική:** Λουδοβίκος των Ανωγείων. **Χορογραφίες:** Έρση Πίττα. **Μουσική διδασκαλία:** Χριστίνα Πλατανιά. **Φωτισμοί:** Παντελής Πετράκης. **Παίζουν:** Γιώργος Κροντήρης, Μανώλης Σορμαϊνής, Μέμος Μπεγνής, Νικόλας Σκουλάς, Γιώργος Παρτσαλάκης, Γιάννης Κρανάς, Άννα Κουτσαφτίκη, Ρίκα Σηφάκη, Γιάννης Σαφαρίκας, Μιχάλης Τζαφαράκης.

«ΣΤΗΝ τρίτη πράξη του πρωτότυπου έργου, η Σκιά (φάντασμα) του αποθανόντος βασιλέα καλεί από τον κάτω κόσμο Δαίμονες και Ερινύες, αρωγούς σε ό,τι πρόκειται να επακολουθήσει. Αναπτύξαμε τη σκηνή αυτή και έτσι δημιουργήθηκε ένα εμβόλιμο δρώμενο, όπου οι Δαίμονες οδηγούν σχεδόν μεταφυσικά το βασιλέα στο δωμάτιο της Ερωφίλης...». Ξεκίνησα από αυτό το απόσπασμα από το σημείωμα του σκηνοθέτη Βασίλη Νικολαΐδη στο πρόγραμμα της παράστασης της «Ερωφίλης» του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κρήτης, επειδή συμφωνώ με το σκηνοθέτη ότι το συγκεκριμένο εύρημα αξίζει ιδιαίτερης αναφοράς και προσοχής. Το θεωρώ ίσως και κλειδί της αισθητικής της παράστασης. Ένα τόσο «άυλο» στοιχείο, όσο μπορεί να είναι η μέσα στα αιώνια παραδοσιακά πλαίσια αναφορά στους δαίμονες και Ερινύες του κάτω κόσμου, και μάλιστα στο λόγο του ενός πνεύματος, γεννάει στην παράσταση μια σκηνή... μπαλέτου. Οι δαίμονες υλοποιούνται, ενσάρκωνονται σε γοθτικές χιμαιρές. Ο ενδυματολόγος Νίκος Σαριδάκης, η χορογράφος Έρση Πίττα, ο συνθέτης Λουδοβίκος των Ανωγείων επενδύουν στη σκηνή ομαδικά, ο σκηνοθέτης σπάζει το φράγμα μεταξύ του φυσικού και μεταφυσικού κόσμου. Κατ' εμένα, εκείνη τη στιγμή έσπασε το φράγμα μεταξύ του σοβαρού και του μη σοβαρού και το έμφραγμα δεν επουλώθηκε πια. Μια λέξη ποιητικού κειμένου, ένα μυθολόγημα (δαίμονες και Ερινύες...) που έχει καθιερωθεί ως εκφραστικός τύπος, αναπτύσσεται μ' έναν ντετερμινισμό, που, πιστεύω, ακολουθείται ως φιλοσοφία της σκηνοθετικής προσέγγισης σ' όλο το έργο.

Ανακάλυψα ότι η παράσταση από την Κρήτη άρρεσε στη συντριπτική πλειοψηφία των θεατών στη Σχολή Τυφλών. Διαχωρίζω τη θέση μου και απελευθερώνομαι από την υποχρέωση να επαναλαμβάνω πως στον καθέναν μας αναλογεί μια γνώμη όπως μια ψήφος σε δημοψήφισμα. Καταλογίζω στην παράσταση του Βασίλη Νικολαΐδη αμετροέπεια στην ένταση και στην έκφραση. Απαντώ αμέσως στο αντεπιχείρημα ότι το ποιητικό δράμα του Γεώργιου Χορτάτση είναι βασισμένο στην υπερβολή και

φρίκη. Ο Χορτάτσης απορροφώντας τις επιδράσεις του ευρωπαϊκού αναγεννησιακού θεάτρου δημιουργεί από νεοελληνικό γλωσσικό υλικό με έντονους κρητικούς χρωματισμούς, ένα έργο πρώτα απ' όλα ποιητικό. Όσα επιτρέπονται ποιητική αδειά, δεν μπορούν να μεταφερθούν στο σκηνικό πεδίο αυτούσια. Ο σκηνοθέτης δεν βρήκε τη φόρμουλα μεταγραφής του ποιητικού λόγου σε σκηνική πράξη, πιστεύω πως δεν την έψαχνε κιόλας μη βλέποντας ότι «υπάρχει πρόβλημα». Αλλιώς δεν θα έστηνε νατουραλιστική και ταυτόχρονα τελετουργική σκηνή της εκτέλεσης του Φιλόγονου από το Χορό. Υποτίθεται αποκρούφωμα της οργής και

της τιμωρίας, για κείνους που διατηρούσαν κριτική ματιά και συναισθηματική ψυχραιμία, λειτούργησε σχεδόν κωμικά με τον Γιώργο Παρτσαλάκη να αλλάζει χέρια.

Η «τοις μετρητοίς» σκηνική υλοποίηση της ποιητικής φρίκης και σκοταδιού, οι κυριολεκτικές σκηνοθετικές λύσεις για τις αλληγορίες του Χάρου, για τη μορφή του φαντάσματος έσπρωχναν την παράσταση στην πολύ επικίνδυνη περιοχή της αισθητικής του Μποστ -θυμηθείτε τη «Μήδειά» του. Το σπάσιμο του ποιητικού

ρυθμού του στίχου του Χορτάτση είχε σκοπό την αποτελεσματικότερη δραματική διεκπεραίωση της υπόθεσης, αλλά αφαιρούσε από το λόγο την ιδιόμορφη γοητεία του πρωτότυπου.

Έχω την υποψία πως ο Γιώργος Παρτσαλάκης δάνειζε την όψη και το όνομά του στην παραγωγή με μεγάλη επαγγελματική ψυχραιμία, χωρίς ενθουσιασμένη συμμετοχή στο σκηνοθετικό σχέδιο. Σε αντίθεση από τη νεαρή και μάλλον ταλαντούχα Άννα Κουτσαφτίκη που κυριολεκτικά αυτοθυσιαζόταν στο ρόλο της Ερωφίλης. Ο ρόλος του Μέμου Μπεγνή στην παράσταση ήταν καθαρά επικοινωνιακός.

Στην ανάμνησή μου για την παράσταση θα κυριαρχεί, το διαισθάνομαι, το τεράστιο κομμένο χέρι (σκηνογράφος Νίκος Σαριδάκης). Ο ποιητικός θρήνος για το διαμελισμό του γυμνού σώματος του άτυχου εραστή υποβλήθηκε επίσης στην κυριολεκτική υλοποίηση και γέννησε σύμφωνα με τις αισθητικές προσαγωγές της «Ερωφίλης» του Βασίλη Νικολαΐδη αυτό το σκηνικό αντικείμενο.